

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Thomæ Tamburini Societatis Iesu Siculi
Caltanisettensis, In Alma Vniversitate nobilis Civitatis
Messanæ, Theologiæ Primarij Professoris. Explicatio
Decalogi Duabus distincta partibus**

In qua omnes ferè conscientiæ casus, ad decem Præcepta pertinentes,
mira brevitæte, claritate, & quantum licet, benignitate declarantur

Continens sex Libros posteriores in Decalogum, id est, expositionem
præceptorum secundæ tabulæ

Tamburini, Tommaso

Monachii, Anno M.DC.LIX.

Quæstio incidens pro Gabellarijs, numero 5.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39995

paſto aliquo juſto in contrarium, quo contrahentes nolint ante pretium ſolutum transferri dominium, ſed haberi pro locata, v. g. vel pro accepta in pignus &c.

a *Leſſ. l. 8. c. 21. dub. 1. num. 1. alijque. aa Caſtrop. de juſt. con. d. 5. p. 26. alijque ib. c.*

3. Dictum eſt ſecundo, (abſoluto conſenſu) ſi enim fuerit conditionalis, tunc perficietur contractus, quando fuerit adimpleta conditio. Atq; adverte, obligationem tunc retrotrahi, v. ſ. que ad tempus initii contractus, perinde ac venditio & emptio ab initio fuiſſent abſolute celebratæ, idem cum eadem retrotractione, dic, quando requiritur ratihabitio alterius: eſt enim tunc venditio conditionata, in hunc ſenſum: *vendo tibi hoc prædium, ſi tuus pater ratum habuerit.* Quando autem in hoc caſu, & cui debetur gabella venditioni impoſita, dicam mox numero 5.

b *Mol. t. 2. d. 337. Leſſ. l. c.*

Requiritur pretium determinatum.

4. Dictum eſt tertio, (pretio certo) niſi enim certum ſeu determinatum pretium conſtituatur, invalida e erit venditio. Quare ſi quis dicat, *vendo tibi hanc veſtem juſto pretio, vel quanti volueris, quanti judicaveris, quanti concordabimus, quanti judicaverit expertus* d: invalida erit venditio, quia certum pretium non conſtituitur. Contra, ſi ita venditio & emptio fiat, *emo à te hanc veſtem, quanti tu emiſti, vel quanti emit ille, vel emo ea quantitate pecunie,*

quæ eſt in hac crumena, valida erit venditio, quia jam adeſt certum, ac determinatum pretium. Propter eamdem rationem valet venditio, ſi dicas, *emo hanc rem eo pretio, quo communiter hæres venduntur tali die, tali menſe, talibus nundinis;* quod ſi in ijs diebus fuit varietas pretij, illud erit eligendum, quod majore parte illius temporis viguerit.

c *Mol. Leſſ. l. c. l. Bald. in l. contractus n. 8. c. de fide instrumentorum. d hanc valere putat Angelus, v. emptio.*

Quid ſi æque vigerit pretium, ſummum, medium, infimum? reſpondeo, rationabile eſſe ſumi medium; ſic enim neutra pars conqueri poteſt. Si quis ita dicat, *vendo, vel emo, quanti tertius ille decernet, designando illum tertium* v. g. Petrum, licet partes retrocedere poſſint mutuo conſenſu, tamen contractus non erit validus, niſi quando Petrus pretium conſtituet: in hoc autem caſu obligatio non retrotrahitur, quia hæc non eſt venditio conditionata, cui conceditur illa retrotractio, ſed ſolum eſt per alium determinandum pretium.

Quæſtio incidens pro Gabellarijs.

3. Inquires obiter, cuinam debetur in his venditionibus gabella, ſi forte ea ſit venditioni impoſita? reſpondeo, in illis, quibus adfuit indeterminatio pretij, non debetur gabellario, qui eſt, quando ſit venditio, ſed gabellario, qui eſt, quando determinatur pretium. Ratio eſt quia gabella imponitur venditioni: at ut modo diximus, tunc perficitur ſubſtantia venditionis

Bbb 3

tionis

tionis, quando ceteris jam positis determinatur pretium. Contra vero accidit, quando pretium est determinatum, sed venditio est conditionata: tunc enim (adveniente conditione) gabella debetur gabellario, qui fuit, quando facta est venditio, licet propter conditionem fuerit imperfecta. Ratio est, quia, ut dictum est modo, venditio conditionata retrahitur &c. lege Molinam c, qui excipit venditionem potestativam. Quando autem sit venditio, pretio jam statuto, sed res aut pretium dantur postea, debetur gabella gabellario, qui erat, quando fuit celebrata venditio, quia tunc perfectus fuit, ut numero 2. diximus, contractus, quoad substantiam. Quando denique supervenit gabella, semper pari modo videndum est tempus, in quo perfecta fuit venditio, siue in se, siue per retrotractionem, & gabellario illius temporis erit gabella solvenda.

e Mol. t. 2. d. 337.

6. Gabellam impositam pro venditione, non intelligi impositam pro alio, quamvis simili contractu, mox n. sequenti dicam.

In venditione requiritur res & pretium.

7. Dictum est quarto (re, & pretio) nam si res detur pro re, merx pro merce, erit permutatio, non venditio; si pretium seu pecunia, pro pecunia, erit cambium. Id diligenter advertere oportet; nam, cum ij sint diversi essentialiter contractus, diversos pariter effectus; v. g. posita est gabella

vendentibus merces, non ergo ea debetur permutantibus, nec cambiantibus. Quod si (ut accidit non raro) intercedat utrumque, ut si domum permutet cum pradio minoris valoris, & excessum solvas in pecunia, si pecunia sit minor pars pretij, erit permutatio, nec debetur gabella; si maior, erit venditio, & gabella debetur, quia accessorium sequitur principale. Quod si æquales sint, vel quasi æquales, tunc, cum partim sit venditio, partim permutatio, nec adsit ratio, cur una alteram in sui proprietatem trahat, pro rata venditionis, & non amplius, gabellam solvendam esse, fert sententia f. probabilior. Si denique fiant duæ venditiones, ut si domum vendas mihi pecunia credita, & deinde ego tibi pradium vendam, compensando pecuniam, quam tibi ex domo vendita debeo, duæ erunt gabellæ solvendæ, & quidem altera gabellario, qui fortè est tempore venditionis prædij, ut ex dictis constare poterit.

f Mol. t. 2. d. 336. n. 6.

Duorum casuum huc incidentium resolutio.

Primus casus.

De permutatione fructuum hortuli domus professæ Societ. Iesu.

8. Ex prædicta essentiali differentia venditionis & permutationis, videamus, an solui duæ quæstiones possint? prima sic proponitur. Domus professæ Societatis Iesu nullis redditibus, nullis possessionibus frui potest. Quod